

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KATONAI FELDERÍTŐ HIVATAL

VII. évfolyam 1. szám

2008. március

FELDERÍTŐ SZEMLE

BUDAPEST

**A HIVATÁSOS KATONÁK KÉPZÉSÉNEK
INTÉZMÉNYEI, A KIKÉPZÉS RENDSZERE
AZ OROSZ FEGYVERES ERŐKNÉL**

Az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erői számára a tisztek képzését a Védelmi Minisztérium alárendeltségében működő, katonai felsőfokú oktatást folytató 57 tanintézetben – 10 akadémián, 9 egyetemen és 38 főiskolán – végzik.

A közelmúltban nyilvánosságra hozott adatok szerint évente több mint 19 ezer szakképzett diplomás tisztet bocsátottak ki a fentiekben említett tanintézményekben. Ha elfogadjuk a tisztek és tábornokok 451 400 fős létszámát, akkor ez a húszezer fő körüli éves kibocsátás valamivel több mint 4%-ot tesz ki, ami lényegében megközelíti a kiáramló hivatásos állomány (nyugdíj, leszerelés, leszerelés stb.) létszámát (kb. 5-6%).

Az Oroszországi Föderáció katonai felsőoktatási intézményei évente mintegy 8000 külföldi szakképzett végzést bocsátottak ki, akik alapvetően a FÁK-országokból beiskolázott hallgatók, de voltak közöttük kínai, dán, görög és német tisztek is. A NATO-tagországokból érkezett hallgatók (szinte kivétel nélkül) a moszkvai attaséi beosztások várományosai voltak. A katonai akadémiákon 2-3 éves (posztgraduális) képzés folyik, mert oda már egyetemet vagy főiskolát végzett tisztek kerülnek beiskolázásra. A katonai egyetemek átlagosan 5 éves, míg a főiskolák 3-5 éves tanterv alapján oktatnak.

Az 1993. évi felsőoktatási reform a katonai felsőoktatást is érintette. Egységesítették a követelményrendszert és a diploma megszerzéséhez szükséges feltételrendszert. Így biztosították a diplomák érvényességét az ország egész területén, valamennyi közigazgatási vagy szervezeti egységben. Az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erői számára a következő tanintézetekben folyik a képzés:

Katonai akadémiák

- Oroszországi Föderáció Fegyveres Erői (OF FE)
Vezérkarának Katonai Akadémiája (Moszkva).
Parancsnokok tábornoki képzése. Oktatók száma 1200 fő;
- Hadászati Rakétacsapatok Akadémiája (Moszkva).
Parancsnoki és mérnöki képzés. Oktatók száma kb. 700 fő;
- OF FE Összfegyvernemi Akadémia,
(a korábbi Frunze Akadémia és Malinovszkij Akadémia
összevonásával; Moszkva).
Parancsnokok és mérnökök képzése. Oktatók száma kb. 950 fő;

- Haditengerészeti Akadémia (Szentpétervár).
Parancsnokok és mérnökök képzése. Oktatók száma kb. 900 fő;
- Zsukovszkij Repülőmérnöki Akadémia (Moszkva).
Mérnök-parancsnokok képzése. Oktatók száma kb. 450 fő;
- Gagarin Repülő Akadémia (Moszkva, Monino).
Parancsnokok képzése. Oktatók száma kb. 500 fő;
- Kirov Katonaorvosi Akadémia (Szentpétervár).
30 orvosi szakterület számára katonaorvosok képzése.
Oktatók száma kb. 1250 fő;
- Hadtáp és Szállítási Akadémia (Szentpétervár).
Parancsnokok és mérnökök képzése. Oktatók száma kb. 350 fő;
 - Hadtáp és Szállítási Akadémia kihelyezett kara (Volszk);
 - Hadtáp és Szállítási Akadémia kihelyezett kara (Uljanovszk).

Katonai egyetemek

- Híradó Egyetem (Szentpétervár).
Mérnökök és parancsnokok képzése. Oktatók száma kb. 1000 fő;
- OF HM Katonai Egyeteme
(a korábbi Lenin Katonai–Politikai Akadémia bázisán, Moszkva).
Bölcsészképzés. Oktatók száma kb. 500 fő;
- Katonai Repülő Egyetem (Moszkva).
Mérnökképzés. Oktatók száma kb. 900 fő;
- Légvédelmi Katonai Egyetem (Tver).
Parancsnoki és mérnöki képzés. Oktatók száma kb. 750 fő;
- Katonai Pénzügyi és Gazdasági Egyetem (Moszkva).
Pénzügyi és gazdasági vezetők képzése. Oktatók száma kb. 70 fő;
- Katonai Vegyivédelmi Egyetem (Moszkva).
Mérnök-parancsnokképzés. Oktatók száma kb. 220 fő;
Parancsnoki képzés. Oktatók száma kb. 160 fő;
- Katonai Műszaki Egyetem (Moszkva).
Műszaki parancsnoki és mérnöki képzés. Oktatók száma kb. 320 fő;
- Katonai Tüzér Egyetem (Szentpétervár).
Parancsnoki és mérnöki képzés. Oktatók száma kb. 220 fő;
- Katonai Vasúti Egyetem (Szentpétervár).
Parancsnoki és mérnöki képzés. Oktatók száma kb. 120 fő.

*Az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erői (OF FE)
Vezérkarának Katonai Akadémiája (Moszkva) és az akadémia címere*

A Kirov Katonaorvosi Akadémia (Szentpétervár)

A katonai főiskolákon történik az elsődleges tisztképzés, ahová a középiskolát elvégzett, többségében katonai szolgálatot még nem teljesített fiatalok jelentkeznek. Ezekben történik a haderő számára az alegység- és középparancsnoki, valamint a technikai biztosító–kiszolgáló szaktisztek képzése. A képzés időtartama 4-5 év.

A jelentősebb katonai főiskolák

- Voronyezsi Rádióelektronikai Főiskola;
- Balti Haditengerészeti Főiskola;
- Novocserkaszki Híradó Katonai Főiskola;
- Moszkvai Katonai Konzervatórium;
- Katonai Állatorvosi Főiskola;
- Katonai Testnevelési Főiskola;
- Balasovi Katonai Repülő Főiskola;
- Krasznodári Repülő Főiskola;
- Szaránszki Repülő Főiskola;
- Szizranszki Katonai Repülő Főiskola;
- Tambovi Katonai Repülő Műszaki Főiskola;
- Haditengerészeti Műszaki Főiskola (Puskin városban) ;
- Szentpétervári Haditengerészeti Főiskola;
- Haditengerészeti Rádióelektronikai Főiskola (Petrodvorec városban);
- Távol-keleti Katonai Főiskola;
- Rjazanyi Katonai Gépjármű Főiskola;
- Omszki Páncélos Műszaki Főiskola;
- Penzai Tüzérmérnöki Főiskola;
- Moszkvai Katonai Főiskola;
- Cseljábinszki Páncélos Főiskola;
- Voronyezsi Repülő Műszaki Főiskola;
- Tulai Tüzérmérnöki Főiskola;
- Rjazanyi Légideszant Főiskola;
- Csendes-óceáni Haditengerészeti Főiskola (Vlagyivosztok);

- Irkutszki Katonai Repülő Főiskola;
- Jejszki Katonai Repülő Főiskola (a haditengerészeti légierő számára);
- Szentpétervári Rádióelektronikai Katonai Főiskola.

Ugyan nem a katonai felsőfokú képzéshez tartozik, de a (tartalékos) tisztképzés szerves része a polgári egyetemek katonai tanszékein végzett oktatás. Oroszországban a felsőoktatási intézményekben jelenleg 229 katonai tanszék van. Ezeken a tanszékeken mintegy 170 ezer fő végez évente, s ebből mindössze 6 ezer főt hívnak be a hadseregbe. A szovjet időkből megörökölt tartalékos tiszti képzési rendszert egy többmillióos hadsereg háborús szükségletére alakították ki.

A polgári egyetemek katonai tanszékein működő oktatási rendszer felülvizsgálata során megállapították, hogy a 229 tanszékből 68 elegendő az orosz fegyveres erők szükségleteinek biztosítására. Ebből a 68-ból 35-ben minden marad a régi rendszerben, vagyis azokon az egyetemeken, ahol a tartalékos tisztek képzése realizálódik, megmaradnak a katonai tanszékek még 2008 után is. A fennmaradó 33 tanszék átalakul úgynevezett katonai oktatóközpontokká, amelyek fő feladata a hivatásos állomány képzése a jövő professzionális hadserege számára. Az elképzelések szerint a központok arányosan helyezkednek majd el az ország területén.

A középfokú katonai oktatási intézményekben képzik a leendő katonai főiskolai hallgatókat és a katonazenészeket.

A középfokú zenei és katonai képesítéssel rendelkező zenészeket a fegyveres erők számára egy helyen, a Moszkvai Katonai Zenei Középiskolában képzik, évente 40–50 főt. Később lehetőség van a zenei tanulmányok folytatására a Moszkvai Katonai Konzervatóriumban.

A négy középfokú, Szuworov Katonai Középiskolában alapvetően a haderő hivatásos katonáinak gyermekei, az árva és a gyermekotthonokban nevelkedett fiatalok, a 8. osztály elvégzése után (14-15 évesen) kezdenek tanulni három éven keresztül. Az itt végzett fiatalok döntő többsége, mintegy 85%-a katonai felsőfokú tanintézetben folytatja tanulmányait. Ezen intézmények fő feladata a hazafias nevelés mellett a hivatásos katonai életpályára való felkészítés. Évente mintegy 220–250 fő végez ezekben a tanintézetekben.

Katonai középiskolák

- Moszkvai Szuworov Katonai Középiskola;
- Szentpétervári Szuworov Katonai Középiskola;
- Usszuri (Távol-keleti) Szuworov Katonai Középiskola;
- Tveri (korábban Kalinyini) Szuworov Katonai Középiskola.

A mai oroszországi gazdasági viszonyok közepette, különösen vidéken, még mindig nagy a presztízse a tiszti pályának. Biztos megélhetést és kiemelt társadalmi pozíciót jelent a hadsereg hivatásos állományának tagjaként szolgálni. Putyin elnök szociális programjában is kiemelt helyen szerepel a hivatásos katonák élet- és munkakörülményeinek folyamatos javítása. A lakás mellett a társadalmi átlagnál magasabb fizetést biztosítanak a tisztek számára. Ma egy ezredes kb. 20 000–25 000 Rubel (RUB) illetményt kap havonta, míg az átlagkereset 13 500 RUB körül van. (1 RUB = 7,30 HUF)

A lemorzsolódás minimális, és alapvetően a le szervezések következménye. A tiszti pályát elhagyók (szinte kivétel nélkül) a nagyobb városokban és azok vonzáskörzetében szolgálatot teljesítők közül kerülnek ki.

A felsőfokú katonai oktatásban szerzett diploma „átjárhatóságának” a fegyveres erők állományából történő távozáskor, valamint a felső szolgálati korhatár elérésekor van jelentősége. Ugyanis egy alezredes 45 éves, egy ezredes 50 éves koráig szolgálhat a haderő kötelékében (bár ezeket a határokat nem mindig tartják be, általában öt évvel „kitolják”). Tehát egy tartalékállományba helyezett hivatásos katona még bőven újrakezdheti az életet. Ezek a tisztek nemcsak kompatibilis polgári végzettségük és tudásuk miatt kapósak, hanem a rendezett, fegyelmezett életvitel és munkavégzés miatt is szívesen fogadott munkavállalók.

Az alparancsnoki (tiszthelyettesi) állomány korábban – a szovjet érában – a tovább szolgált sorállományból került ki. Abban az időben a szakaszparancsnokok csak tisztek lehettek. Mára a helyzet, ha nem is gyökeresen, de jelentősen megváltozott. A szerződéses állomány megjelenésével, valamint a bonyolult technikai eszközök rendszeresítésével egyre jobban felmerül a képzett tiszthelyettesi állomány (szerzsántszkij szosztáv) újraélesztésének igénye. Ugyanis a kisebb haderő (mintegy 1,1 millió) már nem képes minden fiataalt befogadni a kötelező (12 hónap) sorkatonai szolgálatra, és az idő alatt nem képes teljes értékűen kiképezni a sorkatonákat az új harci–technikai eszközök szakszerű és hatékony kezelésére.

Az orosz haderőben hiányzik a tiszthelyettesi kategória, amelynek a sorállománnyal történő, egész napos foglalkozás lenne a feladata. Vagyis ébresztőtől takarodóig együtt kellene lennie a katonákkal, legyenek azok sorozottak, vagy szerződésesek. A szovjet haderő hierarchiájába nem fért bele a tiszthelyettesi kategória, bár mindenki számára ismert az a második világháborúban gyakran adódott helyzet, amikor tiszthelyettes kijelenthette, hogy „magára veszi az alegység irányításának szerepét”, vagyis „átveszi a parancsnoklást”. Tehát a szovjet időkben is volt egy vékony katonai réteg, amely az altiszti funkciót betöltötte. Azonban ezek a „tiszthelyettesek” inkább a tiszteseknek feleltek meg, mert őrmesterig bezárólag a sorállomány közül, a törzsőrmesterek és főtörzsőrmesterek pedig a tovább szolgáltók közül kerültek ki. Azok pedig, akik végleg bent maradtak a hadseregben, zászlósok lehettek. Igazából a zászlósi állomány felelt meg a tiszthelyettesi kategóriának.

A helyes értelmezés végett:

f)	e)	d)	c)	b)	a)
a) sorkatona	–	rjadovoj	csak a BC (Vooruzsennüje Szilü, vagyis Fegyveres Erök)		
b) örvezető	–	jefréjtor	egy nyújtott „V” keresztben		
c) tizedes	–	mládsij szerzsánt	két nyújtott „V” keresztben		
d) szakaszvezető	–	szerzsánt	három nyújtott „V” keresztben		
e) őrmester	–	sztársij szerzsánt	vastag nyújtott „V” keresztben		
f) törzsőrmester	–	sztársina	vastag és vékony nyújtott „V”		
főtörzsőrmester	–	nincs			

h)	g)
g) zászlós	–
h) törzszászlós	–
főtörzszászlós	–
- práporscsik (két kis csillag)
 sztársij práporscsik (három kis csillag)
 nincs

Ez az előmeneteli rendszer a mai napig megmaradt. Annyiban különbözik a korábitól, hogy míg a szovjet haderőben évekre volt szükség ahhoz, hogy valaki tiszthelyettesé (minimum őrmesterré) váljon, addig ma már fél év elteltével szerződésessé válhat, rövid idejű kiképzés után megkaphatja az őrmesteri rendfokozatot.

Napjainkban a haderőben a fő gondot – mind a fegyelem fenntartásában, mind pedig a harci feladatok végrehajtásában – a megfelelő kiképzés hiánya jelenti. A 12 hónapos katonai szolgálatot teljesítő katonát pár hónapos (3-4 hónap) sorállományú szolgálat után beiskolázzák a katonai körzet tiszthelyettesképző központjába, ahol 3,5 hónapos kiképzés után megkapja az őrmesteri rendfokozatot, majd kikerül a csapathoz alparancsnoki (rajparancsnoki, szakaszparancsnok-helyettesi, vagy szolgálatvezetői) beosztásba. Tehát komolyabb elméleti felkészítés és gyakorlati tapasztalat nélkül kerül az azonos korú sorállományúak közé parancsnoknak. Főként azért következnek be a rendkívüli események, mert ezek az alparancsnokok a megfelelő felkészültség és tapasztalat hiányában nem tudnak mit kezdeni a problémás emberekkel és a váratlan helyzetekkel.

Megoldást jelenthetne a professzionális tiszthelyettesképzés és állomány-kategória megteremtése, amihez biztosítani kellene az állománykategóriák egészséges arányát. Tehát egy tisztre legalább 3-5 tiszthelyettesnek kellene jutnia. Ma ez (még) nem így van. Az állománykategóriák összevetésekor „hiányzik” a tiszthelyettesi kategória, amit a sorállománnyal együtt tartanak számon. Az 1,1 milliós hadseregben több mint 450 ezer a tiszt és mintegy 650 ezer a sorállományú (sorkatona és tiszthelyettes együttesen), amiből a tiszthelyettes állomány létszáma hozzávetőleg 200 ezer főre tehető. Vagyis a tiszthelyettesek és a tisztek kívánatos aránya a fordítottja a jelenleginek. A katonai szakma elsajátításához nem hónapokra, hanem hosszú évekre van szükség. Ezért a tiszthelyettesi állománykategóriának ugyanolyan hivatásos állományúnak kellene lennie, mint a tiszt állománynak. Az alparancsnoki állománynak 10, 20, 30 éves szolgálat után nyugállományba vonulási lehetőséget kellene biztosítani. A tiszthelyettesi kiképzés teljes idejének a harmadát a nevelésre és a fegyelem fenntartására irányuló tanulmányoknak kellene kitennie, a további időt pedig a raj, szakasz és század vezetés elméletének a tanulmányozására és begyakorlására kellene fordítani.

Jelenleg talán az orosz haderő az egyedüli a világon, amely nem rendelkezik hivatásos tiszthelyettesi állománnyal. Ezzel tisztában van a katonai vezetés is, de egyelőre még nem képes a radikális változtatásokra. Hiszen a tiszthelyettesek hivatásossá válása újabb anyagi gondokat okozhat: lakáshelyzet, magasabb illetmény stb. Jelenleg is mintegy 120 ezer lakásra lenne szüksége az orosz fegyveres erőknél. Az újabb hivatásos kategória megjelenése újabb lakásigényeket jelentene és illetményfeszültségeket okozna. Talán ezért nem tette meg a felső katonai vezetés az új állománykategória létrehozásához vezető úton még az első lépéseit sem.

Tény, hogy olyan fontos változtatásokat sem tettek meg, mint például a harckiképzésben a harceljárások arányainak megváltoztatását. Jelenleg ugyanis a harcászati szabályzatok a harceljárások arányait az alábbiakban határozzák meg: támadás – 50%; védelem – 30%; különleges feladatok – 10%; deszant és békefenntartó feladatok – 5%.

Kiképzés az orosz haderőben – napjainkban

Összességében elmondható, hogy az immár 17 éve bekövetkezett társadalmi változások ellenére az orosz haderő megmaradt a volt szovjet doktrína tükrének, vagyis továbbra is nagyméretű és tömeges támadó hadműveletek végrehajtásával reméli a kitűzött feladatok megoldását.

Az Oroszországi Föderáció felső politikai és katonai vezetése nem szándékozik lemondani a tartalékos katonák képzéséről. Jelenleg az orosz haderő mintegy 20 millió kiképzett tartalékoskal számolhat. Ha áttérnének a professzionális haderőre, akkor ez az állomány fokozatosan csak apadna, majd végül elfogyna. Ezért is tartják szükségesnek a kötelező sorkatonai szolgálatra behívott állomány mintegy 25%-os arányú fenntartását.

2008. január 1-jétől az orosz fegyveres erőkben bevezették az egyéves (12 hónapos) kötelező sorkatonai szolgálatot. Ennek a megvalósításához azonban egy sor más intézkedés bevezetése is szükségessé vált.

Az egyéves sorkatonai szolgálat alapvető feltétele, hogy az állandó harckészültséget ellátó egységek teljes feltöltöttségét szerződéses katonákkal tudják biztosítani. Ez azt jelenti, hogy mintegy 144 ezer beosztást kell feltölteni szerződéses katonákkal. Ez a szerződéses állomány annyira megterheli a haderő költségvetését, hogy több szerződéses beosztás létrehozásáról már nem lehet szó. Oroszország területi függetlenségének garantálása érdekében azonban – csak az ország területének méreteit figyelembe véve – minimum egymillió haderőre van szükség. Ebből kiindulva egyértelmű, hogy nehezen képzelhető el, hogy a haderő teljes egészében professzionális legyen. Tehát a jövőben továbbra is szükség lesz a sorkatonai szolgálatra, ami évente két bevonulást-leszerelést, vagyis közel 500 ezer behívandó főt jelent. Ezenkívül biztosítani kell a kiképzett tartalékos állomány folyamatos utánpótlását, ami szintén a kötelező sorkatonai szolgálat legalább részbeni megtartása mellett szól.

Az előzőekben felvázolt reformok megvalósulása érdekében feltétlenül szükséges volt a sorkatonai szolgálat egy évre való csökkentése. Ugyanakkor a 12 hónapos sorkatonai szolgálat meggyorsítja a fiatalok átáramlását a hadseregben. A mai törvényi feltételek mellett egyszerűen lehetetlen 500 ezer főt behívni. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a katonaköteles korosztálynak csak a 30%-a alkalmas egészségileg a katonai szolgálatra. Ez tény, ezen változtatni csak megfelelő iskolás kori, tömeges sportolással lehet, ami hosszú éveket jelent. Nem marad más, mint a sorkatonai szolgálat alóli mentesítések lehetőségeinek csökkentése és az elbírálások szigorítása. Jelenleg Oroszországban 29-féle, különböző címen „szerezhető” mentesség létezik a sorkatonai szolgálat alól. Természetesen ezeket a szigorításokat megfelelő körülményekkel kell megvalósítani.

Mértékadó vélemények szerint az egyéves kötelező katonai szolgálatra való átállás nem fogja meghozni a kívánt változást. Ugyanis a fő kiváltó körülmények (bel- és külpolitikai helyzet) és a haderő tipikus gondjai (a fegyverzettechnika bonyolultsága és a „gyedovsina” / „öregkatona” és a fiatal katona / „kopasz” közötti viszonyok, valamint minden más, nem a szabályzat szerinti viselkedés), amelyek miatt áttérnek az egyéves sorkatonai szolgálatra, illetve a szerződéses feltöltési rendszerre, nem elegendőek a kitűzött célok eléréséhez. Hiszen a sorkatonai szolgálat alól továbbra is

túl sokan mentesülnek, és alapvetően a városi fiatalok közül. Egyes felmérések szerint a sorköteles fiatalok mintegy 70%-a igyekszik mentességet szerezni a kötelező katonai szolgálat alól, és mintegy kétharmaduk mentesül is. A másik kérdésben, a szerződéses állomány esetében is hasonló a probléma, mert alapvetően a falvakból és a munkanélküliséggel küzdő városokból jönnek szolgálni a haderőbe. Az orosz gazdasági növekedés egyik következményeként egyre kevésbé vonzó a fiatalok számára a szerződéses katonai szolgálat, hiszen aki a hadsereggel szerződik, az 15 ezer rubel körüli illetményt („zsoldot”) kap, míg az átlagfizetés Oroszországban 7500 rubel, a nagyvárosokban pedig 25–30 ezer rubel környékén mozog, természetesen nagy szórással.

Szakértői találkozók és politikai vezetők közszereplése során gyakran kerül napirendre a haderő kérdése. Erősödik az az irányzat, amely szerint professzionális fegyveres erőkre van szükség, de kisebb létszámmal. A szakértők és a közvélemény úgy átlagban egy 500–600 ezres professzionális haderőt tartana megfelelőnek. Az új típusú haderő fenntartásához szükséges többletforrást a létszámcsökkentéssel felszabaduló pénzügyi forrásokból fedeznék. Mindezt úgy, hogy a tárca védelmi költségvetését nem csökkentenék, hanem a GDP 2,4–2,6%-os szintjén tartanák.

Az anyagi források megléte esetén is gyökeres szervezeti és szerkezeti átalakításokra lenne szükség. Nagyon fontos kérdésnek tartják a szerződéses tiszthelyettesi állomány megteremtését azért, mert a katonai vezetők véleménye szerint is a jól képzett tiszthelyettesek dolga lenne a katonák nevelése és a mindennapi tevékenységük megszervezése. A tisztek feladata a katonák kiképzése, harcfeleladatokra történő felkészítése lenne, ugyanakkor egy ilyen nevelési–kiképzési struktúra gyakorlatilag nullára csökkentené a „gyedovsina” jelenséget. Az orosz fegyveres erők szerkezeti átalakítását és diszlokációjának átrendezését is elkerülhetetlennek tekintik, mert a jelenlegi stratégiai szerkezet még mindig a második világháború során alkalmazott csoportosításokra (front- és katonai körzet) épül. Ezek a csoportosítások sokszor már irányíthatatlanok és rendkívül nehézkesen alkalmazhatók a jelenlegi válságok kezelésében, amire jó példa volt az orosz–csecsen „háború”.

Az előzőekben felvázolt haderőreform fő dokumentuma az új nemzetbiztonsági stratégia illetve, az abból következő új katonai doktrína lehet, amelyek megalkotása még mindig folyamatban van.

A fegyveres erők átalakításának kérdése nem véletlenül vetődik fel, hiszen egységes orosz álláspontként jelentkezik az ország hatékony biztonságának a szükségessége. Ez következik a gazdaság hatalmas ütemű fejlődéséből – jórészt az energiahordozók magas árának köszönhetően, persze fontos megemlíteni azt is, hogy az úgynevezett „Putyini 3 éves terv” fő célja az orosz gazdaság diverzifikálása, vagyis az energiahordozók eladásától való függőség felszámolása (az orosz gazdasági érdekek védelme külföldön), illetve megszabadulni attól az orosz fóbiától, hogy Oroszországot valaki mindig meg akarja támadni.

A szerződéses állomány illetményének a rendezése komoly feszültségeket indukálna a tisztek és a tiszthelyettesek körében. Ugyanis jelenleg egy ezredparancsnoknak 20–25 ezer rubel körül van a havi illetménye. Már most is gondot jelent a szerződéses állomány 15-16 ezer rubeles „zsoldja”, mivel a tisztek körülbelül ennyi illetményt kapnak. Megoldást egy általános rendezés jelentene,

amely már a gazdaság többi résztvevőjét is érzékenyen érinteni. Másik fontos kérdés a hivatásos és szerződéses állomány élet- és munkakörülményeinek a javítása, amely szintén hatalmas anyagi forrásokat követel. Fennáll a veszélye annak, hogy a nagy volumenű tervezett technikai fejlesztés miatt erre már nem jutna elegendő pénz.

A tisztképzés területén is komoly változtatásokra van szükség. A polgári felsőoktatási intézményekben ma több katonai tanszék van, mint a szovjet időkben volt, annak ellenére, hogy ma az orosz haderő létszáma ötször kevesebb. Ez a kérdés azért is fontos, mert az ilyen módon történő tartalékos tiszti képzés nem felel meg a haderő igényeinek. Nem ritka, amikor a hallgatók minden elméleti és gyakorlati felkészítés nélkül kapják meg a tiszti rendfokozatot. Sok esetben a felsőoktatási intézmények azért tartják meg a katonai tanszéket, hogy növeljék a jelentkezők és a hallgatók számát. Ugyanis az orosz társadalomban az egyik legmélyebben korrumpálódott állami intézményrendszer a felsőoktatás, ahol pénzért bármilyen végzettséget meg lehet szerezni.

A nagymértékű korrupció miatt az egyszerű családból származó fiatalok számára elérhetetlen a diploma, hacsak nem jelentkeznek a katonai tanszékekre. Ebben az esetben szerződést kötnek a Védelmi Minisztériummal, amelyben 5 éves tiszti szolgálatot vállalnak a végzés után. Így az oktatás teljes költségét az állam vállalja magára. Egy másik lehetőség a szerződéses katonák számára biztosítja a diplomát. Ők hároméves szolgálat után az előzőekben leírt módon jelentkezhetnek a felsőoktatási intézményekbe.

Kézenfekvő megoldásnak tűnhet a fegyveres erők személyi állományának csökkentése. Sokan felvetették már, hogy elég lenne Oroszországnak 150–200 ezer fős hadsereg. Ezt értelemszerűen nem fogadja el az orosz felső állami vezetés, hivatkozva az ország biztonságára és Oroszország nemzetközi szerepére a világ biztonságának garantálásában. Véleményük szerint ezen feladatok biztosítása érdekében Oroszországnak minimum 1 milliós haderőre van szüksége, vélekedésük szerint ugyanis ettől kisebb létszám esetén a haderő nem lenne képes eleget tenni fő feladatainak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az Orosz Föderáció Fegyveres Erői – 2006. (Az OF VM kiadványa)
- A Védelmi Minisztérium kiadványai a haderőreformról.
- Steven E. Miller, Dimity V. Trenin: *Orosz Fegyveres Erők: hatalom és politika.*
- Fegyverexport – Stratégiák és Technológiák Analitikai Központ folyóiratai. www.cast.ru
- Nemzetközi konferenciák és szemináriumok anyagai.
- Orosz Védelmi Minisztérium hivatalos honlapja. www.mil.ru
- Hadiipari Komplexum honlapja. www.vpk.ru